

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

quia ipsis non licebat adire templum. Quare Apostolus ad Hebræos 9. sanctitatem legalem vocat emundationem carnis, quia est externa, & sanctitatem animæ, quæ est per gratiam, emundationem conscientie, quia est sanctitas interior, ut ib. le. c. 3. & 1. 2. qu. 102. art. 5. ad 4. & qu. 103. art. 2. observat S. Thomas: Ergo si sacramenta veteris legis sanctitatem duntaxat legalem significabant & conferebant, non poterant univocè convenire in ratione signi rei sacræ cum sacramentis novæ legis, quæ perfectam animæ sanctitatem tribuunt.

Dico secundo: de ratione sacramenti est significare perfectam sanctitatem, in actuali usu & susceptione sacramenti conferendam.

39 Probatur primò ex D. Thoma hic art. 2. docente, quod sacramentum est signum rei sacræ, inquantum est sanctificans homines, nempe suscipientes sacramentum, ut colligitur ex solut. ad 2. Ergo censet de ratione sacramenti esse quod significet perfectam sanctitatem in actuali usu & susceptione sacramenti conferendam. Unde in 4. dist. 1. qu. 1. art. 1. quæstione 1. ad 3. docet serpentem æneum à Moyse in deserto jussu Dei elevatum, non fuisse sacramentum, & rationem assignat dicens: *Quamvis serpens æneus esset signum rei sacræ, non tamen inquantum sacrans est actus: quia non ad hoc adhibebatur, ut aliquis sanctificationis effectus perciperetur.*

30 Probatur secundo ratione quam adducit Serra hic art. 2. dubio unico: Si ad rationem sacramenti sufficeret significare gratiam, non quæ confertur in ejus usu, sed quæ conferenda erat per passionem Christi in lege Evangelica, sequeretur omnia sacrificia legis veteris fuisse sacramenta, significabant enim gratiam dandam per Christum & ejus passionem in lege Evangelica, ut docet D. Augustinus lib. 5. contra Julian. cap. 9. Sed hoc falsum est, ut colligitur ex D. Thoma 1. 2. qu. 101. art. 4. ad 2. Ergo de ratione sacramenti est significare perfectam sanctitatem actuali usu datam suscipienti sacramentum. Idem argumentum fieri potest de caeremoniis omnibus legis Mosaicæ, omnes enim significabant Christum, & gratiam per eum dandam, tanquam umbræ futurorum. Idem dicendum de matrimonio, tam in lege naturæ, quam Mosaicæ, significabat enim conjunctionem Christi cum Ecclesia, & consequenter gratiam per Christum dandam, & tamen non erat sacramentum propriè dictum: Ergo ad rationem sacramenti non sufficit significare gratiam de futuro conferendam, sed requiritur quod illam ut datam in actuali usu suscipienti sacramentum significet.

31 Probatur tertio: De ratione sacramenti est, quod sit signum practicum gratiæ, ut articulo præcedenti ostensum est: Sed non posset dici propriè signum practicum gratiæ, si eam non significaret ut dandam in actuali usu suscipienti sacramentum: Ergo illam ut sic dandam significat.

§. II.

Solvuntur objectiones.

32 Obijciunt primò contra primam conclusionem: Ad rationem sacramentorum veteris legis sufficiebat sanctitas legalis atque adeò imperfecta, significare: Ergo & ad rationem sacramenti ut sic. Consequentia est legitima, sacramenta enim legis antiquæ fuerunt vera sacramenta: Illud autem quod sufficit ad rationem sacramenti veri in specie, est etiam sufficiens ad sacramen-

tum in genere. Antecedens verò probatur ad rationem sacramenti sufficit significare sanctitatem, quæ est propria statui in quo datur. Atque sanctitas propria statui legis Mosaicæ, est solùm legalis, carnea, & quasi umbra veteris sanctificationis, quæ sit per gratiam: Ergo ad rationem sacramentorum veteris legis, sufficiebat sanctitatem legalem significare.

Confirmatur: De ratione sacramenti, cum sit signum practicum, solùm est significare sanctitatem quam conferre potest: Sed sacramenta veteris legis perfectam sanctitatem quæ est per gratiam conferre non poterant, hoc enim est proprium sacramentorum novæ legis: Ergo eam non significabant, sed tantum sanctitatem legalem & imperfectam.

Ad objectionem respondeo negando Antecedens, & ad ejus probationem, distinguendo Majorem. Ad rationem sacramenti sufficit significare illam sanctitatem quæ est propria statui pro quo datur, si talis sanctitas non ordinatur tanquam dispositio ad aliam majorem sanctitatem, etiam in illo statu acquirendam, sed sit sanctitas finalis illius status, concedo Majorem. Si ordinatur tanquam dispositio ad aliam sanctitatem magis perfectam, pertinentem etiam ad illum statum tanquam finem; licet non ei proprium, nec ex vi ipsius acquirendum, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: sanctitas legalis erat statui legis Mosaicæ propria, & non ordinata ad sanctitatem magis perfectam, qualis est interna per gratiam, nego Minorem. Erat ordinata ad sanctitatem magis perfectam, tanquam disponens ad ipsam, concedo Minorem, & nego Consequentiam, nam ut hic art. 2. ad 3. dicit D. Thomas: *Res determinatur à fine & complemento*, ac proinde signum rei sacræ, seu sacramentum legis antiquæ, à sanctitate quæ est finis & complementum ipsius, non verò ab ea præcisè quæ est dispositio ad ipsam.

Ad confirmationem nego Majorem: Ad rationem enim signi practici gratiæ sufficit quod significet perfectam sanctitatem quam virtus propriæ confert, aut quæ in actuali ejus usu confertur: licet autem sacramenta veteris legis non haberent vim physicè productivam gratiæ, sicut sacramenta novæ legis, tamen Deum moraliter movebant & excitabant ad eam dandam tunc suscipientibus, subindeque in actuali eorum usu gratia conferebatur; atque adeo erant signa practica gratiæ, & perfectæ sanctitatis.

Contra secundam conclusionem obijciunt primò: Concilium Florentinum, in Decreto unionis definit sacramenta veteris legis non casualiter gratiam, sed eam solùm per passionem Christi dandam figurasse: in quo decreto notanda est particula *solùm*, quæ videtur designare solam aliam gratiam per illa sacramenta fuisse significatam, nisi eam quæ per Christi passionem in statu legis Evangelicæ conferenda erat: Ergo non est de ratione sacramenti ut sic, significare gratiam ut præsentem.

Secundò, D. Thomas in præfati art. 2. ad 1. asserit sanctitatem in sacramentis significari per modum causæ formalis, vel finalis: ex quo sequitur non esse necessarium in sacramento sanctitatem significari per modum causæ formalis, sed sufficere quod significetur per modum causæ finalis: At gratia quæ in actuali usu sacramenti confertur, significatur per modum causæ formalis, utpote cum actu & formaliter sanctificet: ergo in doctrina D. Thomæ, non est de ratione sacramenti ut sic, significare gratiam ut præsentem.

Ad rationem sacramentorum veteris legis sufficiebat sanctitas legalis atque adeò imperfecta, significare: Ergo & ad rationem sacramenti ut sic. Consequentia est legitima, sacramenta enim legis antiquæ fuerunt vera sacramenta: Illud autem quod sufficit ad rationem sacramenti veri in specie, est etiam sufficiens ad sacramen-

infecta sacramenti absolute sumpti, significare gratiam quæ in ipso detur, sed sufficit quod significet gratiam aliquo tempore dandam.

38 Tercio, in resp. ad 2. ex eo probat immolationem agni paschalis fuisse sacramentum, quia significabat immolationem Christi, quæ (inquit) sanctificati sumus. Sed sanctitas illa quæ sanctificati sumus, non erat illa quæ sanctificabantur Judæi in usu actuali talis sacramenti. Ergo &c.

39 Quarto, Gratia interdum non confertur in ipso actuali usu & receptione sacramenti, ut patet in adulto, qui fidei, hoc est cum affectu ad peccatum mortale, recipit sacramentum baptismatis, habens tamen intentionem ipsam verè recipiendi: Ergo non est de ratione intrinseca sacramenti, significare gratiam, in ipso actuali usu ipsius recipiendam.

40 Respondeo ad primum, per gratiam dandam virtute passionis Christi, intellexisse Concilium, gratiam dandam tunc in ipso actuali usu sacramenti legis veteris, non verò gratiam dandam solum post passionem Christi; particula enim solum, non excludit præsentiam ipsius gratiæ, sed solum vim effectivam ipsius à sacramentis legis veteris.

41 Ad secundum respondeo sensum verborum D. Thomæ esse quod sanctitas significetur in sacramentis, vel per modum causæ formalis in ordine ad illum qui sacramentum suscipit, vel per modum causæ finalis, in ordine ad legem antiquam, respectu cuius gratia est finis, unde obiectio solùm concludit sufficere ad rationem sacramenti, quod significet sanctitatem in genere causæ finalis, si consideretur præcisè per ordinem ad legem, sed cum hoc fiat, quod si simul per ordinem ad alium (scilicet ad illum qui recipit sacramentum) attendatur, debeat significare eandem sanctitatem in genere causæ formalis, atque adeò ut præsentem.

42 Ad tertium dicendum illa verba D. Thomæ, quæ sanctificati sumus, esse referenda non solum ad eos qui post Christi passionem nati sumus, sed etiam ad alios omnes homines, qui adventum Christi præcesserunt, quia illi etiam virtute immolationis, seu passionis Christi, sanctificati sunt.

43 Ad quartum respondeo, quod cum dicimus de ratione sacramenti esse quod significet gratiam in actuali susceptione ejus conferendam, hoc debet intelligi solum per se loquendo, & quando suscipiens sacramentum, est in actuali usu ipsius sufficienter dispositus ex parte sua ad perfectam animæ suæ sanctificationem; fateatur enim quod si ratione indispositionis gratiam non recipiat, sacramentum illam non significat præsentem, sed hoc per accidens se habet, & ex defectu subiecti, non vero ipsius sacramenti, siue significationis ejus; sicut per accidens se habet ad nostra sacramenta, quod interdum ob eundem defectum non causent gratiam in suo subiecto, quam ex se valent producere.

§. III.

Corollarium notatu dignum.

44 EX dictis intelliges, sacramentum sic rectè definiti: sacramentum est signum ad placitum rei sacre, per quod sanctificantur homines; nomine rei sacre intelligendo gratiam habitualem, ut collatam in actuali usu sacramenti; nomine verò signi intelligendo signum à Deo in Ecclesia permanentem

A institutum: cum enim sacramenta sint signa quibus in unum nomen religionis colligantur homines, sicut religio stabilis est & permanens, ita & illa signa stabilia esse debent. Unde Exodi 12. & alii sæpe, sacramenta veteris legis dicuntur ritu perpetuo servanda, & 1. ad Corinth. 11. ritum illum quo mortem Domini in Eucharistia commemoratur, usque ad diem iudicii duraturum asserit Apostolus. Addo probabilem esse opinionem multorum asserentium quod quando Christus Joan. 20. insufflavimus in Apostolos, dicens eis, Accipite Spiritum Sanctum, hæc caeremonia sensibilis fuit instrumentum quo Apostoli acceperunt gratiam, & Spiritum Sanctum. Idem

B putant aliqui dicendum de caeremonia illa qua Christus lavit pedes Discipulorum, nempe quod per eam sanctificavit Apostolos; & tamen caeremonias illas sensibiles quæ Apostolos sanctificaverunt, non fuisse novæ legis sacramenta certum & indubitatum est apud omnes; alioquin dicendum esset Christum instituisse non tantum septem, sed octo vel novem sacramenta novæ legis, quod nemo dixerit. Cum ergo caeremoniis illis & signis sensibilibus gratiæ, & perfectæ sanctitatis, hoc tantum defuerit, quod à Christo, ut permanerent in Ecclesia instituta non sunt, dicendum est ut aliquid verum sacramentum dicatur, requiri quod sit stabiliter & permanentiter in Ecclesia institutum, ut scilicet sacramenta sint conformia religioni, quæ stabilis & permanens est.

C Ex quo facile intelliges, cur hæc Christi verba ad Magdalenam, Remittuntur tibi peccata tua, non fuerint verum sacramentum, quia nempe licet significarent gratiam actu collatam Magdalene, non erant tamen aliquid permanentiter institutum à Christo, ad hoc significandum in Ecclesia fidelium.

ARTICULUS III.

Quæstio III. An sacramentum sit signum unitus rei tantum?

Dico primo: Sacramentum ut sic significare tria, scilicet passionem Christi, gratiam, & gloriam. Ita D. Thomas hic art. 3.

Probat eam ratione: Sacramentum est essentialiter signum gratiæ sanctificantis homines: 45 Ergo etiam passionis Christi, & gloriæ. Consequentia patet, nam gratia sanctificans dicit habitudinem ad passionem Christi, tanquam ad causam efficientem physicè, vel moraliter, & ad gloriam tanquam ad finem: Ergo hoc ipso quod sacramentum significat gratiam, significat etiam passionem Christi, & gloriam.

Confirmatur: Sacramentum non significat utrumque gratiam, sed ut medicinale, & sanativam: gratia autem, ut talis, respicit passionem Christi tanquam causam efficientem, & gloriam tanquam finem, quia omne naturæ lapsus remedium est ex passione Christi, & in vitam æternam ut in finem ordinatur, eò quod vulnus naturæ consistat præcipuè in carentia mediorum ad eam ordinantium.

Ex quibus intelliges, verum esse quod ait D. Thomas in fine corporis ejusdem articuli, nimirum sacramenta novæ legis esse signa rememorative, demonstrative & prognostica: rememorative ejus quod præcessit, scilicet passionis Christi, 46